

Pyhäjärven kaupunginvaltuusto 30.6.2025

Valtuustoaloite:

Levähdyspenkkien lisääminen kävely- ja pyöräilyreiteille sekä esteettömyyden huomioiminen suunnittelussa

Hyvä puheenjohtaja, arvoisa valtuusto

Pyhäjärven kaupunginvaltuuston hyväksymässä **kaupunkistrategiassa 2030** korostetaan ihmisläheistä, osallistavaa ja kestävää kehitystä. Strategiassa on todettu elinvoima ja hyvinvointi yhdeksi painopisteeksi.

Vuonna 2024 Pyhäjärven kaupungissa yli 65-vuotiaiden osuus asukkaista oli 37 % ja 14-vuotiaita tai nuorempia oli 14,1 %. Kaupungin väestörakenne on ikääntynyt, sillä yli 65-vuotiaiden osuus on kasvanut viime vuosina. Pyhäjärvellä on tilastojen mukaan väestön korkeampi keski-ikä verrattuna lähikuntiin.

Pyhäjärven kävely- ja pyöräilyväylien varrelle lisätään levähdyspenkkejä strategisesti valittuihin kohtiin. Tämä tukee strategian tavoitetta kehittää saavutettavaa, tasa-arvoista ja viihtyisää Pyhäjärveä.

Hyvinvointia tukevat vaikutukset:

- **Hyvinvointi ja terveys:** Penkit tekevät liikunnasta saavutettavampaa kaikille. Mahdollisuus levähtää madaltaa kynnystä lähteä liikkeelle.
- **Ikäystävällisyys:** Väestön ikääntyessä penkit tukevat arjen liikkumista ja vähentävät yksinäisyyttä.
- **Osallistava elinympäristö:** Penkit voivat toimia myös kohtaamispaikkoina, tukien yhteisöllisyyttä.
- **Kestävän liikkumisen edistäminen:** Kävelyn ja pyöräilyn houkuttelevuus kasvaa, kun reitit ovat käyttäjäystävällisiä.

Penkkien sijoittelussa voidaan hyödyntää käyttäjälähtöisiä periaatteita ja kuulla kuntalaisia esimerkiksi kyselyiden tai osallistuvan budjetoinnin kautta. Yhteistyötä voidaan tehdä myös yhdistysten, kylien edustajien tai oppilaitosten kanssa esimerkiksi penkkien suunnittelussa, asemoinnissa tai muutostöiden toteutuksessa. Myös innovatiivisia kokeiluita voisi hyödyntää kuntamarkkinoinnin näkökulmasta, eli esimerkiksi QR-koodien sijoittelulla penkkeihin joiden kautta saisi nähtäville vaikkapa vanhoja valokuvia ja muuta tietoa kulttuurihistoriallisista kohteista, muualtakin kuin keskustan alueelta.

Esteettömyyden huomioiminen penkkien toteutuksessa

Täydennyksenä ehdotukseen tuomme esiin tarpeen huomioida myös **näkörajoitteisten ja muiden erityisryhmien esteettömyystarpeet**. Useiden esteettömyyssohjeiden perusteella seuraavat toimenpiteet tukevat saavutettavaa ja turvallista ympäristöä:

- **Kontrastiväritys:** Esimerkiksi vaaleat käsinojat tummassa penkissä helpottavat penkin havaitsemista heikkonäköisille.
- **Taktilliset tuntopinnat (tactile paving):** Kohopintalaatat penkin edessä varoittavat ja ohjaavat näkörajoitteista käyttäjää.
- **Riittävä esteetön tila:** Penkin ympärille varattava tila mahdollistaa turvallisen istuutumisen myös pyörätuolilla tai apuvälineiden kanssa.
- **Heijastamaton, turvallinen materiaali:** Mattapinnat ehkäisevät häiritseviä heijastuksia ja liukkaita.
- **Mahdolliset kosketeltavat tunnisteet:** Kohomerkinnot penkeissä voivat auttaa tunnistamista ja tuoda lisäturvaa.

Ehdotamme, että penkkien suunnittelussa ja toteutuksessa hyödynnetään esteettömyyssuosituksia yhteistyössä saavutettavuusasiantuntijoiden, kuten Näkövammaisten liiton tai Pohteen edustajien kanssa.

Esitys

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että:

1. Pyhjärven kaupunki selvittää mahdollisuudet lisätä levähdyspenkkejä kävely- ja pyöräilyreittien varsille vuosina 2025–2026 sekä kartoittaa nykyisten penkkien kunnon ja tarpeet huomioiden esteettömyys-näkökulmat. Myös QR-koodien tai muita kaupunkimarkkinoinnin elementtejä mietitään samassa yhteydessä.
2. Uusien penkkien suunnittelussa huomioidaan esteettömyys ja saavutettavuus, erityisesti näkörajoitteisten käyttäjien näkökulmasta.

Pyhäjärvi 30.6.2025

Kristillisdemokraatit ja Perussuomalaiset
